

رابطه مولفه های سازگاری اجتماعی با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان (پیراپزشکی - پرستاری مامایی) دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان در سال تحصیلی

۱۳۹۶-۹۷

خجسته شریفی سراسیابی^۱، مهسا دری^۱، مجید نجفی اصل^۱، مهرگان حیدری هنگامی^۱

۱- مرکز تحقیقات بیماری های عفونی و گرمسیری، پژوهشکده سلامت هرمزگان، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران.

۲- گروه علوم آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران.

نویسنده مسئول: مهرگان حیدری
هنگامی، مرکز تحقیقات بیماری
های عفونی و گرمسیری،
پژوهشکده سلامت هرمزگان،
دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان،
بندرعباس، ایران.

ORCID: 0000-0001-9669-4235

Email:
mehrhadman2002@yahoo.com

چکیده

مقدمه و هدف: سازگاری اجتماعی، به معنای میزان سازگاری فرد با محیط اجتماعی است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین پیشرفت تحصیلی و مولفه های سازگاری در دانشجویان دانشکده های پرستاری و مامایی، پیراپزشکی انجام شده است.

روش ها: این مطالعه، یک مطالعه توصیفی همبستگی است، که بر ۱۸۵ نفر از دانشجویان که در سال تحصیلی ۹۶ حداقل ۴ ترم تحصیلی را پشت سر گذاشته بودند انجام شده است. داوطلبین دارای شرایط ورود به مطالعه به صورت فراخوان به مطالعه دعوت شدند. ابزار سنجش در این مطالعه پرسشنامه سازگاری بل بود. اطلاعات دموگرافیک و اطلاعات مرتبط با عملکرد تحصیلی از طریق سیستم سما و پرونده دانشجویان دریافت شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: میانگین نمره سازگاری کلی دانشجویان $53/1 \pm 20/09$ می باشد و بین سازگاری کل و پیشرفت تحصیلی دانشجویان اختلاف معنی دار وجود ندارد ولیکن بررسی مولفه های سازگاری نشان داد که در مولفه های سازگاری در خانه، سازگاری بهداشتی، سازگاری اجتماعی، سازگاری عاطفی وضعیت دخترها به صورت معنی داری بهتر از پسر ها است. ($p = 0/05$) همچنین نمرات مولفه های سازگاری در خانه ($p = 0/044$)، بهداشتی ($p = 0/025$)، اجتماعی ($p = 0/005$) و عاطفی ($p = 0/001$) در رشته های مختلف تحصیلی به صورت معنی داری متفاوت بود.

نتیجه گیری: بر خلاف پیش فرض تحقیق، بین سازگاری کلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان اختلاف معنی داری وجود نداشت اما سازگاری اجتماعی دچار نقصان می باشند. لازم است تا مسئولین در امر آموزش با برنامه ریزی های مناسبی در راستای اصلاح مهارت های سازگاری گام بردارند.

کلیدواژه ها: سازگاری، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۲/۲۷ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۲/۲۰

ارجاع: شریفی سراسیابی خجسته، دری مهسا، نجفی اصل مجید، حیدری هنگامی مهرگان. رابطه مولفه های سازگاری با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان (پیراپزشکی - پرستاری مامایی) دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی. ۱۴۰۰؛ ۸(۲): ۶۷-۷۷.

می شود اولین بار توسط داروین به مفهوم سازگاری برای زنده ماندن در دنیای فیزیکی مورد استفاده و سپس در رشته های روانشناسی، جامعه شناسی و آموزش و پرورش مورد توجه قرار گرفت (۱،۲).

مقدمه

زندگی یک فرایند سازگاری است و لازمه کسب رضایت از زندگی، داشتن سازگاری با محیط اطراف است. مقوله سازگاری که از مهم ترین فعالیت های روانی انسان محسوب

به طور کلی سازگاری رامی توان آمیزش، انطباق، مصالحه، همکاری و کنار آمدن با خود، محیط و دیگران تعریف نمود که از زمان تولد آغاز و تا زمان مرگ ادامه دارد (۲،۳).

سازگاری در ابعاد مختلف شامل سازگاری در خانه، بهداشتی، اجتماعی، عاطفی-هیجانی و شغلی-تحصیلی است. هر بعد از سازگاری، بر سایر ابعاد سازگاری تاثیر می گذارد (۴). سازگاری در خانه، حس رضایت در خانه و خانواده را ترویج می کند. میزان این سازگاری از طریق نحوه ی رفتار فرد با اطرافیانش نمایان می شود (۵). سازگاری سلامت، توانایی تنظیم جسمی و ذهنی در انواع مختلف جوها بدون ایجاد تاثیر بر سلامتی است (۱). به عبارت دیگر اگر شخصی از نظر جسمی و روحی سالم باشد احساس می کند که در جامعه به خوبی سازگار شده است (۵). سازگاری اجتماعی، به معنای میزان سازگاری فرد با محیط اجتماعی خود است. این بعد از سازگاری تحت تاثیر فرهنگ و انتظارات خانواده قرار دارد و با تغییر دادن خود و یا محیط پیرامون خود به دست می آید (۶). سازگاری اجتماعی به عنوان اصلی ترین بعد و مهم ترین نشانه سلامت روان مطرح شده است (۵، ۷). سازگاری عاطفی-هیجانی، به معنی سلامت روانی خوب، رضایت از زندگی شخصی و هماهنگی میان احساسات، فعالیت ها و افکار است (۸). سازگاری شغلی - تحصیلی، یک مفهوم چند بعدی بوده و به معنای توانایی افراد در پاسخ گویی موفقیت آمیز به تقاضای متنوع و مختلف محیط آموزشی است (۹).

بعد از اتمام دوره متوسطه بسیاری از دانش آموزان به دانشگاه یا موسسات آموزشی می پیوندند و فصل جدیدی از زندگی را آغاز می کنند. دانشجویان علاوه بر تغییر و تحولات دوره جوانی هم زمان تغییرات سازگاری محیطی، اجتماعی و اقتصادی را نیز تجربه می کنند (۱). جوانان زندگی پر هیجان و پر استرسی را تجربه می کنند که شامل محیط آموزشی و قوانین جدید، انتظارات متفاوت، آغاز زندگی مستقل و ورود به دنیای بزرگسالی و شکل گیری روابط انسانی و صمیمانه است که در مجموع شرایط نوینی می سازند که نیازمند اتخاذ راهبردهای جدید است (۱۰). در سال های اخیر، با افزایش تقاضای نوجوانان به ورود به دانشگاه ها، چالش های اجتماعی و عاطفی رو به افزایش است (۸، ۹). عدم توانایی فرد در مقابله با تغییرات پیرامون (عادات، نگرش، انضباط و تبعیض ها) (۵) و

مشکلات مختلفی مانند افت تحصیلی، ترک تحصیل، افسردگی، اضطراب انزواجویی، سوء مصرف مواد و درگیری با قانون را به دنبال دارد (۱۱، ۱۲). بنابراین اگر دانشجویان در طول زمان تحصیل بیاموزند که چگونه با عوامل متنوع فردی و اجتماعی سازگاری یابند، هم زمان با کسب تجربه دانشگاهی فرصت مناسب برای رشد فردی و اجتماعی را تجربه خواهند نمود. دانشجویانی که سازگاری بهتری دارند از نظر تحصیلی موفقیت بیشتری در دانشگاه و زندگی عمومی خواهند داشت (۱).

یکی از مسائل و مشکلات اساسی زندگی تحصیلی افراد و نظام آموزشی، مسأله افت تحصیلی و پایین بودن سطح عملکرد تحصیلی دانش آموزان و دانشجویان می باشد (۱۳).

مطالعه ای در هند نشان داد که دانشجویان با سطح سازگاری پایین در معرض ریسک شکست در فارغ التحصیلی هستند (۲). مطالعه انجام شده در شهر کاشان نشان داد که پیشرفت تحصیلی بر اساس مولفه های سازگاری، قابل پیش بینی است و سازگاری تحصیلی و سازگاری در خانه، بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر موثر است (۱۴).

در مطالعه Gerdes & Mallinckrodt که دانشجویان سال اول و سپس ۶ سال بعد انجام داده اند مشخص شد که تفاوت زیاد محیط دبیرستان با دانشگاه سبب تغییرات بسیاری در سازگاری هیجانی، اجتماعی و تحصیلی شده که می تواند عامل افت تحصیلی در دوران دانشگاه باشد (۱۵).

نظر به اهمیت مقوله ی سازگاری، دانشجویان گروه علوم پزشکی که بنا به ویژگی شغلی خود نیازمند سازگاری باعامة ی جامعه می باشند (۱۱) و همچنین عدم وجود مطالعه قبلی در این زمینه در دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، این مطالعه به منظور بررسی میزان سازگاری در دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و پرستاری مامایی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی طراحی و اجرا شد.

مواد و روشها

این مطالعه، یک مطالعه توصیفی همبستگی است که پس از کسب اجازه از کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان (HUMS.REC.1395.128) انجام شد. از دانشجویان دانشکده پرستاری مامایی و پیراپزشکی ۱۸۵ نفر که

در سال ۹۶-۹۷ تحصیل می کردند به صورت نمونه گیری در دسترس و فراخوان انتخاب شدند. معیار ورود به مطالعه دانشجویانی که حداقل ۴ ترم تحصیلی را گذرانده بودند و معیار خروج، دانشجویانی که به بیشتر از ۲۰٪ سوالات، پاسخ نداده و یا مشخصات دانشجویی خود را کامل ذکر نکرده بودند. جهت بررسی پیشرفت تحصیلی، از معدل کل دانشجویان طی ۴ ترم اخیر تحصیلی استفاده شد و روند پیشرفت تحصیلی در دانشجویان به سه دسته (پیشرفت، ثابت و افت) تقسیم گردید.

ابزار سنجش در این مطالعه پرسشنامه سازگاری بل (Bell Adjustment Inventory) بود (۴). این پرسشنامه ۱۶۰ سوالی، ۵ بعد سازگاری را در بر می گیرد که عبارتند از: سازگاری در خانه، سازگاری سلامت، سازگاری اجتماعی، Social Adjustment، سازگاری هیجانی، Emotion Adjustment، سازگاری شغلی (تحصیلی)، Occupation Adjustment. که در سازگاری کلی و مولفه های سازگاری در خانه و بهداشتی، نمرات سطح بالای افراد از سازگاری نامطلوب آن افراد و نمرات پایین معرف سازگاری رضایت بخش است. در بعد سازگاری اجتماعی، نمره ی بالا دوری و کناره گیری از تماس های اجتماعی، و نمره ی کم، حالت پرخاشگر را نشان می دهند. در سازگاری عاطفی، نمره بالا بی ثباتی عاطفی و نمره ی کم ثبات عاطفی را نشان میدهد. در سازگاری تحصیلی (شغلی)، نمرات کم نشان دهنده رضایت و نمرات بالا نارضایتی می باشد. (جدول ۱)

آزمایش شونده در برابر هر سوال از یکی از گزینه های بله، خیر، نمی دانم استفاده می نماید. سوال های مربوط به ابعاد مختلف سازگاری به صورت پراکنده در پرسشنامه منظور شده اند. بر اساس دستورالعمل پرسشنامه، پاسخ بله و خیر سبب اخذ نمره یک یا صفر و به پاسخ نمی دانم هیچ نمره ای تعلق نمی گیرد. نمره هر بعد از سازگاری با جمع متفاوت از نمره صفر یا یک محاسبه می شود. مجموع نمره های مولفه های سازگاری با هم سازگاری کلی را مشخص می نماید.

بل در سال ۱۹۶۲ ضرایب اعتبار را برای خرده مقیاس های سازگاری در خانه، سلامت، اجتماعی، هیجانی و شغلی

(تحصیلی) و برای کل آزمون به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۱، ۰/۸۸، ۰/۹۱، ۰/۸۵، ۰/۹۴ گزارش کرده است. (۱۶) مطالعات زیادی در ایران سازگاری اجتماعی را با استفاده از پرسشنامه بل محاسبه کرده اند از جمله تحقیق و بررسی تمنایی فرد و منصوری که به پیش بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس مولفه های سازگاری در دانش آموزان پرداخته اند اعتبار پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ محاسبه شده است که در این تحقیق از همان فرمت پرسشنامه استفاده شد (۱۴). همچنین قاسمی در تحقیق دیگری به پایایی پرسشنامه بل با ترجمه فارسی پرداخته که ضریب پایایی پرسشنامه را ۰/۹۸ گزارش نموده است (۱۷). ابتدا ساعت کلاسی دانشجویانی که معیار ورود به مطالعه را داشتند مشخص گردید. سپس پرسشنامه مذکور در پایان ساعت کلاسی پس از قرائت دستور العمل مربوط به پاسخگویی سوالات پرسشنامه در بین دانشجویان توزیع شد، با جلب رضایت، از آنها خواسته شد بعد از یک هفته پرسشنامه تکمیل شده را تحویل آموزش دهند. پرسشنامه و لیست اسامی، شماره تماس و رشته افراد شرکت کننده به پژوهشگر تحویل شد. به علت کم بودن تعداد متقاضیان از بین دانشجویان واجد شرایط در رشته های مختلف در طول یک ترم تحصیلی موفق به جمع آوری نمونه به تعداد مورد نظر نشده، بنابر این یک سال تحصیلی دیگر به مدت مطالعه اضافه گردید.

میزان سازگاری در خانه، بهداشتی، عاطفی، تحصیلی و سازگاری کلی در دانشجویان در پنج سطح از عالی، خوب، متوسط، ناراضی، بسیار ناراضی و سازگاری اجتماعی را در سطوح، بسیار پرخاشگر، پرخاشگر، متوسط، کناره گیر، بسیار کناره گیر طبق جدول (۱) در دو گروه به تفکیک جنسیت محاسبه شد. مشخصات دموگرافیک و آموزشی دانشجویان از پرونده آموزشی آنان استخراج گردید. برای تعیین پیشرفت تحصیلی ملاک های گوناگونی می توان در نظر گرفت که مشهور ترین آن میانگین نمرات کلاسی می باشد (۱۸). از این رو جهت تعیین پیشرفت تحصیلی از متغیر معدل، شامل معدل چهار ترم دانشجویان استفاده شد سپس دانشجویان براساس شیب خط معدل به سه گروه تقسیم شدند. افرادی که شیب خط معدل مثبت داشتند به عنوان گروه پیشرفت تحصیلی، افرادی که شیب خط معدل منفی داشتند به عنوان گروه افت تحصیلی و دانشجویانی که معدل آنها تنها بین ۰/۲ مثبت یا

منفی تغییر کرده بود به عنوان گروه ثابت در نظر گرفته شدند (۱۹). داده ها با استفاده از نرم افزار IBM.version (20, Chicago, IL, USA) و آمار توصیفی و در بررسی کیفی از تحلیلی آزمون Fisher's Exact Test ، Chi-Square و Linear-by-Linear مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها

مطالعه حاضر به بررسی رابطه بین سازگاری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و پرستاری، مامایی بندرعباس در سال ۹۷-۱۳۹۶ پرداخته است. در این مطالعه تعداد ۱۸۵ پرسشنامه توسط دانشجویان تکمیل شد که فقط ۱۳۸ پرسشنامه، شامل ۵۱ نفر (۳۷٪) پسر و ۸۷ نفر (۶۳٪) دختر، کیفیت لازم جهت بررسی را داشتند. میانگین سنی دانشجویان ۲۱/۹±۳/۲ سال و کمترین سن دانشجویان ۱۹ سال و بیشترین سن ۴۰ سال بود.

دانشجوی دانشکده پرستاری و مامایی ۳۹ نفر (۲۸/۳٪) و دانشجوی دانشکده پیراپزشکی ۹۹ نفر (۷۱/۷٪) بودند. دانشجویان در رشته علوم آزمایشگاهی ۴۷ نفر (۳۴/۱٪)، رشته اتاق عمل ۱۵ نفر (۱۰/۹٪)، رشته هوشبری ۱۳ نفر (۹/۴٪)، رشته فن آوری اطلاعات سلامت ۴ نفر (۱/۰٪)، رشته رادیولوژی ۱۰ نفر (۷/۲٪)، رشته مامایی ۱۲ نفر (۸/۷٪) و ۲۷ نفر (۱۹/۶٪) در رشته پرستاری مشغول تحصیل بودند (جدول ۲). تعداد ۱۲۴ نفر (۸۹/۹٪) از دانشجویان، مجرد و ۱۴ نفر (۱۰/۱٪) متاهل بودند.

از دانشجویان حاضر ۸۹ نفر (۶۴/۵٪) ساکن خوابگاه و ۳۷ نفر (۲۶/۸٪) ساکن خانه شخصی بودند و ۱۲ نفر (۸/۷٪) به این سوال پاسخ نداده بودند. در بررسی پیشرفت تحصیلی، نتایج نشان داد که از کل دانشجویان، ۵۸ نفر (۴۲٪) پیشرفت تحصیلی داشته، ۵۱ نفر (۳۷٪) شرایط ثابت را حفظ نموده و ۲۹ نفر (۲۱٪) دچار افت تحصیلی بودند. (جدول شماره ۲)

میانگین نمره سازگاری کلی در دانشجویان ۵۳/۱±۲۰/۵۹ می باشد. بررسی میزان سازگاری کلی در دانشجویان مورد مطالعه نشان داد که ۱ نفر (۰/۷٪) در وضعیت عالی، ۱۲ نفر (۸/۷٪) در وضعیت خوب، ۶۵ نفر (۴۶/۱٪) در وضعیت متوسط، ۲۸ نفر (۲۰/۳٪) در وضعیت ناراضی و ۳۲ نفر (۲۳/۲٪) در وضعیت

بسیار ناراضی قرار داشتند. از آنجا که در سازگاری کلی فقط یک نفر در وضعیت عالی قرار داشت جهت محاسبات آماری وضعیت عالی را با وضعیت خوب در هم ادغام نموده و نتایج آماری ذکر شده است. (جدول ۲)

میانگین نمره سازگاری کلی در پسران ۵۸/۴۷±۲۱/۰۷ و بیشتر از میانگین نمره سازگاری کسب شده توسط دختران ۴۹/۹۸±۱۹/۷۶ بود. بررسی سازگاری کلی دانشجویان بر حسب متغیرهای جنسیت، وضعیت تاهل، محل سکونت، نوع دانشکده، رشته تحصیلی و وضعیت تحصیلی نشان داد که دخترها از نظر سازگاری کلی به طور معنی داری در وضعیت بهتری از پسرها قرار دارند ($p < 0/05$ ، $ds = 3$)، همچنین وضعیت تاهل دانشجویان نشان داد که مجردها به طور معنی داری در موقعیت بهتری از متاهلین از نظر سازگاری کلی دارند. ($p = 0/048$) اما بین سازگاری کلی با محل سکونت ($p = 0/369$) نوع دانشکده ($p = 0/691$) رشته تحصیلی دانشجویان ($p = 0/367$) و وضعیت تحصیلی ($p = 0/358$) ارتباط معنی داری وجود ندارد. (جدول ۳ و ۲)

بررسی مولفه های سازگاری نشان داد از نظر سازگاری در خانه ۵۱/۴٪ دانشجویان از نظر سازگاری بهداشتی، ۶۲/۳٪ دانشجویان و از نظر سازگاری عاطفی ۶۵/۹٪ دانشجویان در وضعیت خوب قرار دارند اما از نظر سازگاری اجتماعی ۵۹/۴٪ دانشجویان در وضعیت پرخاشگر قرار دارند. ۸۲/۶٪ از دانشجویان از نظر سازگاری تحصیلی در وضعیت خوب و سایر دانشجویان در وضعیت متوسط قرار دارند و طبقات پایین در مولفه سازگاری تحصیلی را نداشتیم.

همچنین در مولفه های سازگاری در خانه، بهداشتی، اجتماعی، عاطفی وضعیت دخترها به صورت معنی دار بهتر از پسرها بود ($p < 0/05$ ، $ds = 3$). متاهلین در مولفه سازگاری در خانه، با سطح معنی داری ($p = 0/029$) وضعیت بهتری از گروه مجردها داشتند. سایر مولفه های سازگاری با وضعیت تاهل دانشجویان اختلاف معنی داری را نشان نداد. ارتباط بین دانشکده محل تحصیل، دانشجویان و مولفه های سازگاری شامل، سازگاری در خانه، بهداشتی، اجتماعی، عاطفی، تحصیلی و سازگاری کلی در (جدول ۳) گزارش شده است.

در بین رشته ها، رشته علوم آزمایشگاهی وضعیت مولفه ی سازگاری عاطفی از سایر رشته ها بهتر بود ($p = 0/01$) و در

مولفه ی سازگاری اجتماعی دانشجویان رشته پرستاری از

وضعیت خوبی برخوردار نبودند ($P=0/017$).

جدول ۱: نحوه نمره گذاری مولفه های سازگاری در

پرسشنامه بل بر حسب جنسیت

سازگاری	توصیف	مردان	زنان
سازگاری در خانه	عالی	۰-۱	۰-۱
	خوب	۲-۳	۲-۳
	متوسط	۴-۱۱	۱۴-۱۲
	ناراضی	۱۲-۱۶	۱۳-۱۷
	بسیار ناراضی	بالتر از ۱۶	بالتر از ۱۷
سازگاری بهداشتی	عالی	۰-۱	۰-۱
	خوب	۲-۳	۲-۴
	متوسط	۴-۸	۹-۵
	ناراضی	۹-۱۳	۱۰-۱۴
	بسیار ناراضی	بالتر از ۱۳	بالتر از ۱۷
سازگاری اجتماعی	بسیار پرخاشگر	۰-۲	۰-۴
	پر خاشگر	۳-۶	۵-۸
	متوسط	۷-۱۵	۹-۱۹
	کناره گیر	۱۶-۲۰	۲۰-۲۴
	بسیار کناره گیر	بالتر از ۲۰	بالتر از ۲۴
سازگاری عاطفی	عالی	۰-۱	۰-۲
	خوب	۲-۳	۳-۶
	متوسط	۴-۱۱	۷-۱۵
	ناراضی	۱۲-۱۵	۱۶-۲۰
	بسیار ناراضی	بالتر از ۱۵	بالتر از ۲۰
سازگاری شغلی	عالی	۰-۱	۰-۱
	خوب	۲-۴	۲-۴
	متوسط	۵-۱۳	۵-۱۳
	ناراضی	۱۴-۱۷	۱۴-۱۷
	بسیار ناراضی	بالتر از ۱۷	بالتر از ۱۷
سازگاری کلی	عالی	۱-۸	۱-۱۶
	خوب	۹-۲۱	۱۷-۳۰
	متوسط	۲۲-۴۷	۵۸-۳۱
	ناراضی	۴۸-۶۰	۵۹-۷۱
	بسیار ناراضی	بالتر از ۶۰	بالتر از ۷۱

جدول ۲: مقایسه سازگاری کلی در دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و

پرستاری مامایی بر اساس متغیرهای جنسیت، تاهل، محل سکونت،

دانشکده و رشته تحصیلی و وضعیت تحصیلی

متغیرها	تعداد (%)		سازگاری کلی
	خوب تعداد (%)	متوسط تعداد (%)	
کل دانشجویان	۱۳ (۹/۴)	۶۵ (۴۷/۱)	
جنسیت	زن	۱۲ (۱۳/۸)	۵۲ (۵۹/۸)
	مرد	۱ (۲)	۱۳ (۲۵/۵)

تاهل	مجرد	۱۲۴ (۸۹/۹)	۱۱ (۸۹/۹)	۵۵ (۴۴/۴)	۲۶ (۲۱)	۳۲ (۲۵/۸)	۴	۰/۰۴۸ a
		۱۴ (۱۰/۸)	۲ (۱۴/۳)	۱۰ (۷۱/۴)	۲ (۱۴/۳)	۰	۰	۰
محل سکونت	منازل مسکونی	۸۹ (۶۴/۵)	۱۰ (۱۱/۲)	۴۱ (۴۶/۱)	۱۹ (۲۱/۳)	۱۹ (۲۱/۳)	۴	۰/۳۶۹ a
		۳۷ (۲۶/۸)	۳ (۸/۱)	۱۸ (۴۸/۶)	۸ (۲۱/۶)	۸ (۲۱/۶)	۰	۰
رشته	علوم آزمایشگاهی	۴۷ (۳۴/۱)	۸ (۱۷)	۳۵ (۵۳/۲)	۸ (۱۷)	۶ (۱۲/۸)	۱۸	۰/۳۶۷ a
		۱۵ (۱۰/۹)	۱ (۶/۷)	۱۰ (۶۶/۷)	۱ (۶/۷)	۳ (۲۰)		
		۱۳ (۹/۴)	۱ (۷/۷)	۴ (۳۰/۸)	۳ (۲۳/۱)	۵ (۳۸/۵)		
		۱۴ (۱۰/۸)	۰	۶ (۴۲/۹)	۳ (۲۱/۴)	۵ (۳۵/۷)		
		۱۰ (۷/۲)	۰	۴ (۴۰)	۴ (۴۰)	۲ (۲۰)		
		۱۲ (۸/۷)	۱ (۸/۳)	۷ (۵۸/۳)	۲ (۱۶/۷)	۲ (۱۶/۷)		
		۲۷ (۱۹/۶)	۲ (۷/۴)	۹ (۳۳/۳)	۷ (۲۵/۹)	۹ (۳۳/۳)		
وضعیت تحصیلی	پیشرفت	۵۸(۴۲)	۵(۸/۶)	۳۰(۵۱/۷)	۹(۱۵/۵)	۱۴(۲۴/۱)	۶	۰/۳۵۸ b
		۵۱(۳۷)	۴(۷/۸)	۲۵(۴۹)	۱۲(۲۳/۵)	۱۰(۱۹/۶)		
		۲۹(۲۱)	۴(۱۳/۸)	۱۰(۳۴/۵)	۷(۲۴/۱)	۸(۲۷/۶)		

a=fishers Exact Test
b=linear-by-linear

جدول ۳: مقایسه ابعاد سازگاری، به تفکیک دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و پرستاری مامایی

دانشکده		مؤلفه های سازگاری	
توصیف	تعداد	توصیف	تعداد
سازگاری در خانه	خوب	۵۳(۵۳/۵)	۸(۴۶/۲)
	متوسط	۳۴(۴۳/۳)	۱(۲۸/۲)
	ناراضی	۷(۷/۱)	۶(۱۵/۴)
	بسیار ناراضی	۵(۵/۱)	۴(۱۰/۳)
سازگاری بهداشتی	خوب	۶۴(۶۴/۶)	۲۲(۵۶/۴)
	متوسط	۱۹(۱۹/۲)	۷(۱۷/۹)
	ناراضی	۹(۹/۱)	۵(۱۲/۸)
	بسیار ناراضی	۷(۷/۱)	۵(۱۲/۸)
سازگاری اجتماعی	پر خاشگر	۶۳(۶۳/۶)	۱۹(۴۸/۷)
	متوسط	۹(۹/۱)	۲(۵/۱)
	کناره گیر	۲۳(۲۳/۲)	۱۲(۳۰/۸)
	بسیار کناره گیر	۴(۴)	۶(۱۵/۴)
سازگاری عاطفی	خوب	۷۱(۷۱/۷)	۲۰(۵۱/۳)
	متوسط	۱۲(۱۲/۱)	۵(۱۲/۸)
	ناراضی	۱۰(۱۰/۱)	۵(۱۲/۸)
	بسیار ناراضی	۶(۶/۱)	۹(۲۳/۱)
سازگاری تحصیلی	خوب	۸۳(۸۳/۸)	۳۱(۷۹/۵)
	متوسط	۱۶(۱۶/۲)	۸(۲۰/۵)
	ناراضی	۰(۰)	۰(۰)
	بسیار ناراضی	۰(۰)	۰(۰)
سازگاری کلی	خوب	۱۰(۱۰/۱)	۳(۷/۷)

	متوسط	۴۹(۴۹/۵)	۱۶(۴۱)
	ناراضی	۱۹(۱۹/۲)	۹(۲۳/۱)
	بسیار ناراضی	۲۱(۲۱/۲)	۱۱(۲۸/۲)
کل دانشجو		۹۹(۱۰۰)	۳۹(۱۰۰)
q=fishers Exact Test			

بحث و نتیجه گیری

سازگاری و هماهنگ شدن با خود و محیط پیرامون خود برای هر موجود زنده، یک ضرورت حیاتی است. تلاش روزمره همه آدمیان حول محور سازگاری دور می زند و هر انسان، هوشیارانه و غیر هوشیارانه می کوشد که با تطبیق با اطراف، نیازهای متنوع و گاه متعارض خود را برآورده سازد.

بررسی متون در دسترس نشان داد که در زمینه بررسی سازگاری در دانشجویان رشته های علوم پزشکی کشور، دو مطالعه در دانشگاه های علوم پزشکی قزوین و قم صورت پذیرفته است (۷، ۲۰).

نتیجه این تحقیق در خصوص میزان سازگاری دانشجویان دانشکده های پرستاری و مامایی و پیراپزشکی نشان می دهد که وضعیت سازگاری در کل دانشجویان مطلوب نمی باشد. بیشتر دانشجویان از نظر سازگاری اجتماعی در وضعیت پرخاشگر قرار داشته و در سازگاری کلی، کمتر از ۱۰٪ دانشجویان در وضعیت متوسط قرار دارند. فقط یک نفر از نظر سازگاری کلی در وضعیت عالی قرار دارد.

همچنین یافته ها نشان دادند که دانشجویان در سازگاری تحصیلی نسبت به سایر مولفه های سازگاری از سطح بالاتری برخوردار بودند. بنظر نویسندگان، این یافته می تواند نشان دهنده عدم توجه به رشد همه جانبه ی مهارت های لازم در دانش آموزان و دانشجویان و ارزش نهادن یک سویه و بیش از حد به تحصیل جوانان در خانواده و محیط های آموزشی باشد.

از آنجا که سازگاری اجتماعی مهمترین نشانه سلامت روان است (۷) سازگاری اجتماعی پایین و پرخاشگری بالای دانشجویان مورد مطالعه هشدار به نظام تربیتی در خانواده و آموزش کشوری است. پرخاشگری رابطه ی معکوس با یادگیری و پیشرفت تحصیلی دارد (۲۱).

سازگاری سبب هماهنگ و متعادل شدن نیازها و خواسته های فرد با منافع و خواسته گروهی که در آن زندگی می کنند، می شود (۲۲) و به مفهوم توانایی ایجاد ارتباط متقابل با دیگران به طریق قابل قبول در عرف جامعه می باشد و عدم وجود آن سبب می گردد تا فرد نتواند رفتار دیگران را درک و پیش بینی کند و قادر به کنترل رفتار و تنظیم تعاملات اجتماعی خود نیست (۲۳). همچنین قادر نیست از توان خود در جهت جلوگیری از برخورد و اصطکاک مستقیم و شدید با منافع و ضوابط گروهی استفاده کند (۲۲).

بدیهی است که سازگاری پایین دانشجویان رشته های علوم پزشکی در رویارویی آنان با بیماران شان اهمیت می یابد و آسیب زیادی برای آینده شغلی و خانوادگی آنها خواهد داشت. (۷) بر اساس نتایج تحقیق بین سازگاری کلی و ابعاد آن با پیشرفت تحصیلی ارتباطی وجود نداشت. این نتیجه مشابه مطالعات بصیری شبستری و همکاران، در دانشجویان رشته دندان پزشکی قزوین (۷)، اکبر زاده و همکاران در دانشجویان رشته پزشکی قم (۲۰) و GUL و همکاران در دانشگاه کشمیر هند می باشد (۲۴).

از سوی دیگر نتایج بدست آمده مخالف نتایج *Zaki Akhtar* و *Surya* است که رابطه ی معنی داری بین سازگاری کلی دانش آموزان دبیرستان و پیشرفت تحصیلی آنان مشاهده نموده

اند (۲، ۲۵). در مطالعه *Kaushik Bhekta* نیز همبستگی مثبت قابل توجهی بین سازگاری و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان کلاس XII {سال آخر دبیرستان} وجود دارد (۲۶). *Watesman* نیز بیان نموده است که بین موفقیت تحصیلی با سازگاری اجتماعی و سازگاری هیجانی ارتباط بسیار تنگاتنگ وجود دارد (۱۰).

در مطالعه حاضر بین سازگاری و جنسیت دانشجویان ارتباط معنی داری وجود داشت. به طوری که سطح سازگاری کلی و مولفه های سازگاری در دختران بالاتر از پسرها بود. دانشجویان پسر عمدتاً در گروه بسیار ناراضی تا متوسط و دختران در سطح متوسط و عالی قرار گرفتند. این نتایج تا حدودی موافق مطالعه *Zaki Akhtar* در خصوص تفاوت معنا دار مولفه های سازگاری تحصیلی در دو جنس می باشد (۲) ولی مخالف نتایج مطالعه *Thiyam* (۹)، *Surya* (۲۵)، و *Mustaffa* می باشد (۲۷) که ارتباطی بین سازگاری کلی و جنسیت مشاهده ننموده اند. مابشری و همکاران میزان سازگاری با دانشگاه در دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد را بیشتر از دختران گزارش نموده است که این مسئله را به کمتر دلتنگ شدن پسرها نسبت داده است (۲۸).

khokhar و همکاران علت سازگاری بیشتر پسران را حضور زودتر و بیشتر پسرها در محیط های اجتماعی عنوان نموده است. وی معتقد است دور بودن دختران از محیط های سالم مانند زمین بازی، تفریح مناسب همچنین محیط های اجتماعی چالش برانگیز، موجب عدم ارتقاء تعامل اجتماعی و روحی آنان می شود (۲۹). علت سازگاری بیشتر در دانشجویان دختر در مطالعه فعلی را می توان به جو اجتماعی و فرهنگی حاکم بر کشور و انتظار سازگاری بیشتر از دختران در خانواده و جامعه نسبت داد. از سوی دیگر نگرانی های مادی و استرس آینده شغلی ناشی از شرایط اقتصادی حاکم می تواند زمینه ساز استرس بیشتر در پسران و کاهش میزان سازگاری در آنها شود. اگر چه بر خلاف پیش فرض تحقیق، بین سازگاری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان اختلاف معنی دار وجود نداشت اما بررسی مولفه ها نشان داد که سازگاری کلی و بخصوص سازگاری اجتماعی دانشجویان دچار نقصان است و دانشجویان پرخاشگر بودند. از سوی دیگر دانشجویان از سازگاری تحصیلی خوبی برخوردار بودند. بنظر می رسد این مسئله

حاکی از توجه یک سویه ی مسئولین سیستم آموزشی کشور و والدین به توسعه ی مهارت های تحصیلی در دانشجویان و غفلت از سایر حوزه های توسعه فردی می باشد. از آنجا که دانشجویان در مرحله حساسی از زندگی قرار دارند و هنوز در حال شکل گیری برای ایفای نقش خود در جامعه هستند، محیط دانشگاه باید با برنامه ریزی های مناسب فرصت کافی برای رفع مشکلات سازگاری را فراهم نماید تا قبل از ورود دانشجو به جامعه و نقش پذیری به عنوان افراد مسئول در حرفه های خود وضعیت سازگاری آنها را بهبود بخشد.

محدودیت های پژوهش در این مطالعه عبارتند از: تعداد زیاد سوالات پرسشنامه که ممکن است موجب کاهش تمایل دانشجویان به شرکت در مطالعه شده باشد. از سوی دیگر چون افراد مورد مطالعه از طریق فراخوان وارد مطالعه شده بودند ممکن است فقط طیف خاصی از افراد که دارای انگیزه ی بالاتر بودند را شامل شده باشد.

در همین راستا پیشنهاد می شود مسئولین در امر آموزش با برنامه ریزی های مناسبی در راستای اصلاح مهارت های سازگاری داشته باشند و تفاوت های ناشی از عوامل مختلف جمعیت شناختی را به حداقل رسانند که برای نمونه می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ۱- ایجاد فعالیت های سازمان دهی شده گروهی روحیه همکاری را در دانشجویان ایجاد نمایند.
- ۲- با دادن فرصت مناسب ابراز نظرات خود و بحث در مورد مشکلات خود با مقامات دانشگاه به دانشجویان، اعتماد به نفس و رضایت ذهنی دانشجو را تقویت نمایند.
- ۳- با ایجاد فضای مناسب مشاوره ای موجبات تقویت سازگاری اجتماعی در دانشجویان را فراهم نمایند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله از همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان و همچنین از مسئولین محترم دانشکده پرستاری، مامایی و پیراپزشکی و دانشجویان شرکت کننده در پژوهش کمال تشکر را دارند.

تأییدیه اخلاقی

این مطالعه دارای تاییدیه اخلاقی به شماره
HUMS.REC.1395.128 از دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان
 است.

دری، مهرگان حیدری هنگامی (نویسنده مسئول) ویراستاری و
 نهایی سازی مقاله (۵۰ درصد).

حمایت مالی

این مقاله با حمایت مالی معاونت تحقیقات دانشگاه مرکز مطالعات و
 توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان انجام شده
 است.

تضاد منافع

هیچ گونه تعارض منافی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

سهم نویسندگان

خجسته شریفی سراسیابی (نویسنده اول) مفهوم سازی، تحقیق و
 بررسی، نگارش کلی مقاله ۵۰ درصد؛ مجید نجفی اصل، مهسا

References

- Priyanka Sharma NS. Health, social and emotional problems of college students. HSS. 2013; 14, (5):14.
- Zaki Akhtar MA. Impact of gender on adjustment and academic achievement. IJIP. 2016;4.۹:(۸۰)(۱)
- Foladi, A. Consulting counterparts – landscape mental health coucepts and skills.Sunrise Knowledge. Tehran 2004;(3).
- Bell HM. Bell adjustment inventory manual. Palo Alto, Calif.: Consulting Psychologists Press; 1963.
- Shweta Nema S. Indu bansal. Adjustment among m.tech students of banasthali university. IJSRP; 2015:5(2):4.
- Zahed A, Rajabi S, Omid M. A comparison of social, emotional and educational adjustment and self-regulated learning in students with and without learning disabilities. JLD. 2012;1(2):43-62.
- Basir Shabestari S, Shirinbak I, Sefidi F, Sherkat Daliri H. Evaluation of the relationship between educational development and social adjustment among Qazvin dental students in 2010-11. J Med Educ Dev. 2013;6(11):1-10.[Persian]
- Mousavi SM RM, Asgharnejade-Farid A Study of relationship between emotional intelligence and educational adjustment in pre-university girl students of Tehran in 2008. Zahedan J Res Med Sci (ZJRMS). 2012;14(2):5. [Persian]
- Thiyam Kiran Singh STJM. Health and adjustment of high school students. IJIP. 2014;1(4):9.
- Watesman NM. Development and personality mental health1994.
- Ciarrochi J, Scott G. The link between emotional competence and well-being: A longitudinal study. BRIT J GUID COUNS. 2006; 34(2): 231-44.
<https://doi.org/10.1080/03069880600583287>
- W. Chickering NKS. Getting the most out of college . Boston: Allyn and bacon; 1995.
- Hosseini M, Ahmadiyya M, Abbasi Shavazi M, Islami farsani SH. Study skills in the undergraduate school of public health, yazd. SDME.2006; 5(2): 93-88.
- Tamannaefar M.R MNA. .predicting academic achievement based on the author's findings of consistency in knowledge students. IJBS; 2010;4(1):19 [Persian]
- Gerdes H, & Mallinckrodt, B. Emotional, social, and academic adjustment of college students: A longitudinal study of retention. JCD. 1994;72(3):7.
<https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1994.tb00935.x>

16. Bell HM. Bell adjustment inventory: manual: Consulting Psychologists Press; 1962.
17. Ghasemi M. Validity and reliability of Bell Inventory (thesis of MSc): Tehran Azad University. Research Science Branch. 1998. [Persian]
18. Mahmoudi A. Relationship between adjustment and academic achievement among adolescence students. N Y Sci J. 2011;4(7). [Persian]
19. Heydari Hengami Mehrgan. NN. The level of assertiveness and its relation to academic achievement among students in bandar abbass medical school. DSME. 2018;5(2):13. [Persian]
20. Aliakbarzadeh Arani Z, Asayesh H, Hoseini M. Study of association between social adjustment and spiritual health in Qom University of Medical Sciences students. JHSME. 2017;4(1):28-32 . [Persian]
21. Alam K, Halder U. Aggression and academic achievement of higher secondary students. NAIRJC. 2018;4(4):172-80.
22. Wyer Jr RS ,Weatherley DA, Terrell G. Social role, aggression, and academic achievement. JPSP. 1965;1(6):645.
23. Parsamehr M HE. The relationship between emotional intelligence and social adjustment of students. JSD. 2017;11(2):30 [Persian]
[10.22055/QJSD.2017.12684](https://doi.org/10.22055/QJSD.2017.12684)
24. Gul SBA, Ganai M. Adjustment problems of kashmari graduate students in relation to their gender and educational stream. IJASTR. 2015;7(5): 346-54.
<http://www.rpublication.com/ijst/index.html>
25. Surya P, Mahendran S. Adjustment problem and its impact on achievement in mathematics among secondary school students. IJRG. 2017. 603-7. DOI:
<https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v5.i7.2017.2169>
26. Bhakta K. Adjustment level of students and its relation with academic achievement. IJIMS. 2016;14(1):6.
<http://www.ijims.com/uploads/34bab5be7bafa186e5da8kaushik.pdf>
27. Mustafa CS, Ilias M. Relationship between students adjustment factors and cross cultural adjustment: a survey at the northern university of malaysia. Intercultural communication studies. 2013;22(1).
28. Mobasheri m, alidosti m, solati k. The relationship between nostalgia for the family and compatibility among students living in the dormitories of shahr-e-kord university of medical sciences. JCR. 2013;21(6):160-6 . [Persian]
29. Khokhar CP, Upadhayay BK. Poor physical environment & adjustment of adolescents. EJOP.2007; 3(3).
<https://doi.org/10.5964/ejop.v3i3.407>

Investigating the relationship between adjustment factors and academic achievement of students (Paramedical – Nursing and Midwifery) Hormozgan University of Medical Sciences in 2017-2018

Khojasteh Sharifi-Sarasiabi^{1,2}, Mahsa Dorri¹, Majid Najafi-Asl^{1,2}, Mehrgan Heydari Hengami¹

1. Infectious and Tropical Diseases Research Center, Hormozgan Health Institute, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran.

2. Department of Laboratory Sciences, Faculty of Para-Medicine, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran.

Abstract

Introduction: The purpose of this study was to investigate the relationship between academic achievement and social adjustment of paramedical nursing and midwifery students.

Methods: This is a descriptive correlational study conducted on students of different medical fields who have completed at least 4 semesters until 2018. A total of 185 individuals were selected through available samples. The measurement tool in this study was the Bell's Inventory. Demographic and academic performance data were obtained through Sama's system and student records.

Results: The mean score of overall adjustment of students is 53.1 and 20.59 and there is no significant difference between total adjustment and academic achievement of students, but component analysis of adjustment showed that components of home adjustment, health adjustment, adjustment Socially, girls' emotional adjustment was significantly better than boys ($X^2=4$, $P=0.001$). There was a significant relationship between home adjustment ($P = 0.044$), health ($P = 0.025$), social ($P = 0.005$), emotional ($P = 0.001$) and different academic fields of students in this study.

Conclusion: Although there was no significant difference between students' academic adjustment and academic achievement, contrary to the research hypothesis, that other components of academic adjustment, including social adjustment, were deficient. This seems to be due to the one-sided focus of the country's education system and parents on the development of academic components in students.

Key Words: Occupation adjustment, Academic Achievement, Students

Correspondence: Mehrgan Heydari Hengami, Infectious and Tropical Diseases Research Center, Hormozgan Health Institute, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran.

ORCID: 0000-0001-9669-4235

Email: mehradman2002@yahoo.com

Original Article

Received: 2020/6/15 **Accepted:** 2021/5/10

Citation: Sharifi- Sarasiabi Kh, Dorri M, Najafi-Asl M, Heydari Hengami M. Investigating the relationship between adjustment factors and academic achievement of Students (Paramedical – Nursing and Midwifery) Hormozgan University of Medical Sciences in 2017-2018. DSME. 2021; 8(2): 67-77.